

Z TRADYCJI MNISZEJ

24

ANSELM GRÜN OSB
FIDELIS RUPPERT OSB

ŻYCIE
W RYTMIE
STWORZENIA

ANSELM GRÜN OSB
FIDELIS RUPPERT OSB

ŻYCIE W RYTMIE STWORZENIA

Przekład

JOANNA FIGIEL

TYNIEC
WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Tytuł oryginału: Benediktinische Schöpfungspiritualität,
Vier-Türme- -Verlag, Münsterschwarzach 1979, Münsterschwarzacher
Kleinschriften 100

Opracowanie graficzne:
JAN NIEĆ

Imprimatur: Kuria Metropolitalna
L. 2787/2000, Kraków, dnia 26.10.2000 r.
† Jan Szkodoń, wikariusz generalny
Ks. Jerzy Dziewoński, v-kanclerz
O. Tomasz Dąbek OSB, cenzor

Imprimi potest: Opactwo Benedyktynów
Kraków, dnia 7.08.2019 r.
† Szymon Hiżycki OSB, opat tyniecki

Wydanie II – Kraków 2019

ISSN 0867-7050
ISBN 978-83-7354-937-1

© Copyright by Vier-Türme-Verlag, Münsterschwarzach
© Copyright for the Polish translation by Tyniec
Wydawnictwo Benedyktynów
ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków
tel. + 48 (12) 688-52-90; tel./fax + 48 (12) 688-52-91
e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl
www.tyniec.com.pl

Druk i oprawa: Tyniec Wydawnictwo Benedyktynów

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
1. DUCHOWOŚĆ STWORZENIA WEDŁUG MATTHEW FOXA	13
2. POCHWAŁA STWÓRCY	17
3. SZACUNEK DLA RZECZY	33
4. SZACUNEK DLA LUDZI	47
5. WŁAŚCIWA MIARA	73
6. ŻYCIE W RYTMIE STWORZENIA	89
7. CZUJNOŚĆ I UWAGA	99
8. DROGA PRZEMIANY PRZEZ CIERPIENIE	117
9. CZŁOWIEK TWÓRCZY	131
ZAKOŃCZENIE	147

WSTĘP

Kiedy w diecezji Limburg wygłaszałem dla księży odczyt o chrześcijańskiej kulturze i sztuce zdrowego życia, w dyskusji, która potem nastąpiła, biskup Kamphaus stwierdził, że punkt wyjścia dla mojego wystąpienia stanowiła benedyktyńska duchowość stworzenia¹. Uznał ją za słuszną, jednocześnie zwrócił jednak uwagę na to, że należy ją uzupełnić o duchowość Krzyża, traktującą serio cierpienie i klęskę. Ponieważ w centrum mojej pracy teologicznej postawiłem Krzyż i odkupienie, nie zauważyłem wcześniej, jak bardzo biskup miał rację, określając duchowość benedyktyńską jako duchowość stworzenia. Od czasu książek Matthew Foxa przyjęło się rozróżnianie między duchowością odkupienia a duchowością stworzenia. Podczas gdy ta pierwsza podejmuje temat winy, grzechu

---

¹ Schöpfungsspiritualität – dosłownie: duchowość stworzeniowa. Chodzi o duchowość, która wychodzi od tajemnicy stworzenia (przyp. red.).

i odkupienia, druga koncentruje się na czci dla dobrego Stwórcy i na spotkaniu z Bogiem w Jego stworzeniu. Stawia zatem w centrum Stwórcę, a nie Zbawiciela. A Boga-Stwórcę można rozpoznać i doświadczyć w Jego stworzeniu, jak już św. Paweł o tym pisze w Liście do Rzymian:

Albowiem od stworzenia świata niewidzialne Jego przymioty – wiekuista Jego potęga oraz bóstwo – stają się widzialne dla umysłu przez Jego dzieła (Rz 1,20).

Oczywiście nie chodzi o przeciwstawienie sobie obu duchowości i teologii. Chodzi raczej o zdrowe napięcie. Każda teologia, która próbuje wyjaśniać wszystko z jednego punktu widzenia, prowadzi ostatecznie do herezji. Zatem duchowość stworzenia także zna Krzyż. Wie, że droga przemiany jest bolesna, że prowadzi przez otchłanie ludzkiego cierpienia i że Krzyż Chrystusa jest symbolem otwarcia naszej ludzkiej egzystencji i całego stworzenia na Boga. Ale właśnie w czasach, kiedy ekologia została na nowo odkryta przede wszystkim poza obrębem Kościoła, trzeba szukać we własnej tradycji źródeł duchowości stworzenia, duchowości, dla któ-

rej uważne podejście do stworzenia staje się kryterium duchowego działania.

Do napisania tej książeczki sprowokował mnie o. Alois Seufferling, który od prawie 40 lat pracuje w Korei, przesyłając mi manuskrypt o tajemnicy stworzenia. Jego treść wplotłem w tę książeczkę, zatem jest ona naszym wspólnym dziełem. Także ten fakt jest pięknym obrazem duchowości stworzenia, która równoważy przeciwieństwa, także kontrast między Wschodem i Zachodem. Właśnie przez wschodnią duchowość my, chrześcijanie, możemy na nowo odkryć i docenić własną tradycję teologii stworzenia. Zbyt długo bowiem głosiliśmy na Zachodzie jednostronną teologię odkupienia, zapominając przy tym o tajemnicy stworzenia, w której Bóg po raz pierwszy wychodzi nam na spotkanie. W tradycji buddyjskiej i hinduskiej stworzenie zajmuje bardziej centralne miejsce. To ono jest pierwszym słowem Boga skierowanym do ludzi. W nim Bóg objawia nam swoje piękno i miłość. W nim możemy Go spotkać. Stworzenie jest przeniknięte Duchem Bożym. Stosunek do Boga wyraża się też przez nasze odniesienie

do stworzenia. Nie wolno nam oddzielać Stwórcy od stworzenia, jak to często czyniliśmy w naszej duchowości, w której ważna była jedynie nasza relacja z Bogiem. Nie zastanawialiśmy się jednak nad tym, że nasza relacja z Bogiem konkretnie uwidacznia się przez sposób obchodzenia się ze stworzeniem. Z obawy przed panteizmem, identyfikującym Boga ze światem, możemy łatwo ulec niebezpieczeństwu rozdzielenia świata i Boga, czyniąc świat bezbożnym, sekularyzując go. Istnieje jednak trzecia droga, panenteizm, który we wszystkim widzi i doświadcza Boga.

W tej książeczce chcemy szukać w *Regule* św. Benedykta śladów duchowości stworzenia. Nie występują w niej typowe dla duchowości odkupienia pojęcia *redemptio* (odkupienie) i *salus* (zbawienie). A kiedy św. Benedykt mówi o grzechu (*peccatum*), to ma na myśli to, że mnisi powinni unikać złego postępowania, ponieważ naruszają przez to porządek stworzenia i wspólnotę. Św. Benedykt nie mówi o odkupieniu naszych win. Tylko dwa razy używa słowa „przebaczyć” (*dimittere*), i to cytując „Ojciec nasz”.

Od prośby o przebaczenie w Modlitwie Pańskiej oczekuje, że zostanie przywrócony pokój we wspólnotcie. Nie postrzega człowieka jednak jako grzesznika, który dopiero musi zostać wybawiony przez Chrystusa. Raczej napomina mnichów, by w każdym bracie i każdej siostrze widzieli Chrystusa i by w ten sposób ze czcią podchodzili do każdego człowieka. W grzechu, w codziennych sporach, stajemy się ślepi na tajemnicę drugiego człowieka. Przebaczenie oczyszcza atmosferę wspólnoty, zaburzaną wciąż naszymi nieuporządkowanymi emocjami i w ten sposób ciągle odnawia Kościół jako miejsce uzdrawiającej i miłującej obecności Boga. W *Regule* św. Benedykta wszystko wskazuje na optymistyczną postawę, charakterystyczną dla duchowości stworzenia.

Ponieważ ani o. Alois, ani ja nie jesteśmy specjalistami od *Reguły*, możemy opisać tylko niektóre aspekty duchowości stworzenia, które w niej odkrywamy.